

YABANCILARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE HALK EĞİTİMİ MERKEZLERİNİN ROLÜ: SAMSUN ÖRNEĞİ

Araştırma Makalesi

Mahir KAVUN*

Geliş Tarihi: 07.02.2025 | Kabul Tarihi: 20.07.2025 | Yayın Tarihi: 25.08.2025

Özet: Bu araştırmanın amacı, yabancılara Türkçe öğretimi alanında açılan kurslardan hareketle halk eğitimi merkezlerinin rolünü tespit etmektir. Bu amaç doğrultusunda Samsun'un 17 ilçesinde faaliyet gösteren 17 halk eğitimi merkezinin açtığı kurslar incelenmiştir. Samsun İl Millî Eğitim Müdürlüğü Hayat Boyu Öğrenme Şube Müdürlüğünden dijital ortamda alınan dokümanlardan hareketle hazırlanan bu araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden biri olan doküman incelemesi kullanılmıştır. Veriler, doküman analizi kullanılarak analiz edilmiştir. Araştırma sonucunda; Samsun'daki 9 ilçede (19 Mayıs, Atakum, Bafra, Canik, İlkadım, Kavak, Tekkeköy, Terme ve Vezirköprü) bulunan halk eğitimi merkezlerinde yabancılara Türkçe öğretmek amacıyla; Yabancılar İçin Türkçe Seviye A1, Yabancılar İçin Türkçe Seviye A2, Yabancılar İçin Türkçe Seviye B1, Yabancılar İçin Türkçe Öğretimi (6-12 Yaş) 1. Seviye, Yabancılar İçin Türkçe Öğretimi (6-12 Yaş) 2. Seviye, Yabancılar İçin Türkçe Öğretimi (6-12 Yaş) 3. Seviye, Yabancılar İçin Türkçe Öğretimi (13-17 Yaş) 1. Seviye ve Yabancılar İçin Türkçe Öğretimi (13-17 Yaş) 2. Seviye olmak üzere 10 seviyede kurs açıldığı tespit edilmiştir. Bu kurslara 66 farklı uyruktan toplam 16.460 kursiyerin katıldığı belirlenmiştir. Bu kursiyerlerin 6.623'ü erkek, 9.840'ı kadındır. Kurs sonunda erkeklerin 3.201'i sertifika almaya hak kazanırken kadınların 4.749'u sertifika almaya hak kazanmıştır. Katılımcıların yarıya yakınının (%48,29) kurs sonunda başarılı olarak sertifika aldığı saptanmıştır. Daha sonra hazırlanacak araştırmalarda diğer illerdeki halk eğitimi merkezlerinin yabancılara yönelik açtıkları kurslar incelenebilir.

Anahtar Kelimeler: Halk eğitimi merkezi, hayat boyu öğrenme, Samsun, Türkçe kursları, yabancılara Türkçe öğretimi.

THE ROLE OF PUBLIC EDUCATION CENTERS IN TEACHING TURKISH TO FOREIGNERS: THE CASE OF SAMSUN

Research Article

Received: 07.02.2025 | Accepted: 20.07.2025 | Published: 25.08.2025

Abstract: The objective of this study is to determine the role of public education centers in teaching Turkish to foreign learners. To this end, an examination of the courses offered by 17 public education centers operating within 17 districts of Samsun was conducted. A qualitative research method—document analysis—was employed, as the study is based on official documents obtained from the Lifelong Learning Branch Directorate of Samsun Provincial Directorate of National Education. The raw data were analyzed through document analysis techniques. The findings revealed that Turkish language courses for foreigners are being conducted in public education centers across nine districts in Samsun: 19 Mayıs, Atakum, Bafra, Canik, İlkadım, Kavak, and Tekkeköy. The courses offered include: Turkish for Foreigners Level A1, Turkish for Foreigners Level A2, Turkish for Foreigners Level B1, Turkish Teaching to Foreigners (Ages 6–12) Level 1, Teaching Turkish to Foreigners (Ages 6–12) Level 2, Teaching Turkish to Foreigners (Ages 6–12) Level 3, Teaching Turkish to Foreigners (Ages 13–17) Level 1 and Teaching Turkish to Foreigners (Ages 13–17) Level 2. A total of 16,460 trainees from 66 different nationalities attended these courses. 6,623 of the trainees were male and 9,840 were female. At the end of the courses, 3,201 men and 4,749 women were awarded certificates, indicating a success rate of nearly 50% among participants. In subsequent studies, courses offered by public education centers in other provinces for foreigners may be examined.

Keywords: Lifelong learning, public education center, Samsun, teaching Turkish to foreigners, Turkish courses.

* Dr. Öğr. Üyesi; Bayburt Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı; mahirkavun@gmail.com 0000-0003-1319-5145

Giriş

Yabancı dil öğretimi; kültürel, sosyal, ekonomik ve eğitsel unsurlar dâhilinde toplumlar arasında önem kazanmış ve böylece bireylerin yabancı dil öğrenimi isteği ile kurum ve kuruluşların yabancılara dil öğretimi konusundaki girişimleri, ivme kazanan konulardan biri olmuştur. Yabancı dil öğrenimi ve öğretiminin son yıllarda artmasında tercihlerin (yeni bir dil öğrenme, eğitim, seyahat vb.) etkili olduğu kadar zorunlulukların da (iş olanağı, savaş, ticaret vb.) etkili olduğu söylenebilir. Öte yandan yabancı dil öğreniminde teknolojik imkânlardan faydalanılması ve bu konuda çok sayıda internet sitesi, yayın ve mobil uygulamaların artması, yabancı dil öğrenmeyi cazip bir hâle getirmektedir. Günümüzdeki teknolojik gelişmeler neticesinde geliştirilen uygulamalar, dil öğreniminde bir okul görevi görecektir şekilde kullanılabilir duruma gelmiştir. Nitekim mobil teknolojilerden yararlanmak suretiyle sanal sınıflar ve okullar oluşturularak bu ortamlarda milyonlarca öğrencinin eğitim görmesi sağlanabilir (İşman, 2011). Bu sayede bireyler, bulundukları ortamdan başka bir yere gitmeden eğitim olanaklarına ulaşabilir.

Yabancı dil olarak öğrenimine ve öğretilmesine ihtiyaç duyulan dillerden biri de hiç şüphesiz Türkçedir. “Türkiye gerek stratejik konumu, gerek turizm (tatil, sağlık vb.) potansiyeli, gerek gelişen sanayisi gerekse de köklü geçmişinden dolayı toplumların dikkatini çekmekte dolayısı ile de Türkçeye olan ilgi gün geçtikçe artmaktadır” (Mutlu ve Gümüş, 2021, s. 830). Bu ilgi artışı, dünyadaki yaşanan gelişmelerle doğrudan ilintilidir. “Teknolojik ilerlemeler sayesinde bilgiye ulaşımın kolaylaşması, uluslararası iş birliklerinin kurulması, yükseköğretimde Türkiye’nin giderek cazibe noktası olması, kitlesel göç hareketlerinin yaşanması gibi nedenlerle dünya genelinde Türkçe öğrenmeye olan talep artmaktadır” (Çelik, 2021, s. 470). Türkiye’nin jeopolitik konumu, eğitim, savaş ve ticaret gibi nedenlerden dolayı Türkiye’de yaşamaya başlayan yabancıların ülkeye uyum sağlamasını kolaylaştırmak için Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesi, gün geçtikçe daha da önem kazanmaktadır.

Yabancılara Türkçe öğretimi alanında resmî ve özel olmak üzere 2 farklı girişimden bahsedilebilir. Biçer (2012, s. 128) Hunlardan Günümüze Yabancılara Türkçe Öğretimi adlı araştırmasında; “1984’te Ankara Üniversitesi bünyesinde kurulan TÖMER ile birlikte yabancılara Türkçe öğretimi kurumsal bir kimlik kazanarak büyük bir ilerleme kaydettiğini ve daha sonra farklı üniversitelerde de kurulan Türkçe öğretim merkezleri sayesinde büyük gelişmeler yaşandığını” ifade etmiştir. Zamanla gelişen ve dönüşümler yaşanan bu alanda birçok üniversitede yabancılara Türkçe öğretimiyle ilgili lisansüstü programlar açıldığı gibi Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dallarında da bu alana ilişkin lisansüstü tezlerin hazırlandığı görülmektedir. Bunların yanı sıra üniversiteler tarafından yabancılara Türkçe öğretimine ilişkin sempozyumlar düzenlenmekte ve çok sayıda bildiri, kitap, makale gibi akademik yayınlara imza atılmaktadır.

Yabancılara Türkçe öğretimi, giderek daha fazla önem kazanan (Tiryaki, 2013) alanlardan biridir. Ayrıca bu konuda üniversiteler başta olmak üzere çeşitli kurum ve kuruluşlara büyük sorumluluklar düşmektedir. Bu nedenle, kurumlar arasında iş birliğiyle yürütülen faaliyetlerin sürdürülmesi ve bu faaliyetlerin geliştirilerek daha ileri bir düzeye taşınması gerekir. Yabancılara Türkçe öğretimi alanında başta TÖMER ve üniversiteler bünyesinde farklı

adlarla açılan fakat aynı amaca hizmet eden çok sayıda Türkçe öğretim merkezi bulunmaktadır. Resmî olarak bu merkezlerin yanı sıra Millî Eğitim Bakanlığı (MEB), Türk Dil Kurumu (TDK), Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı (TİKA), Yunus Emre Enstitüsü (YEE), Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı (YTB) tarafından da yabancılar Türkçe öğretimi süreçleri yürütülmektedir.

2016 yılında Suriyeli Çocukların Türk Eğitim Sistemine Entegrasyonunun Desteklenmesi Projesi (PIKTES), bütçesi Avrupa Birliği tarafından, “Türkiye’deki Mülteciler İçin Mali Yardım Programı (FRIT)” anlaşması çerçevesinde doğrudan hibe yöntemi ile karşılanan proje, geçici koruma altındaki çocukların, Türkiye’deki eğitime erişimlerine katkıda bulunmak amacıyla Millî Eğitim Bakanlığı tarafından yürütülen bir eğitim projesidir (PIKTES, 2025). MEB, PIKTES projesi dışında halk eğitimi merkezi müdürlükleri bünyesinde açılan kurslar vasıtasıyla da yabancılar Türkçe öğretimi hakkında çeşitli çalışmalar yürütmektedir. Burada dikkat çeken husus, halk eğitimi merkezleri tarafından verilen eğitimlerin “hayat boyu öğrenme”yi esas almasıdır.

Hayat boyu öğrenme, Özkorkmaz (2016, s. 6) tarafından “Kişisel, toplumsal, sosyal ve istihdam ile ilişkili bir yaklaşımla bireyin; bilgi, beceri, ilgi ve yeterliliklerini geliştirmek amacıyla hayatı boyunca katıldığı her türlü öğrenme etkinlikleri” şeklinde tanımlanmaktadır. Öğrenmenin insan hayatı boyunca devam eden bir süreç olması, hayat boyu öğrenme kavramıyla kurumsallaştırılmak istenmiş ve Millî Eğitim Bakanlığı bünyesindeki Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü çatısı altında halk eğitimine ilişkin kurumlar, iş birliği ile faaliyetlerini sürdürmek üzere toplanmıştır.

Halk eğitimi, “yetişkinlere ve okul dışındakilere yönelmiş düzenli ve örgütlü bir eğitim çabası” (Türkoğlu ve Uça, 2011, s. 48) olarak tanımlanır. Bu eğitimi sağlamak amacıyla açılan halk eğitimi merkezleri, 11 Nisan 2018 tarihli Resmî Gazete’de 30388 sayısı ile yayımlanan Millî Eğitim Bakanlığı Hayat Boyu Öğrenme Kurumları Yönetmeliği’ne göre faaliyetlerini sürdürmektedir. Bu merkezlerde ücretsiz olarak belirli şartlara göre açılan kurslara devam eden ve kurs sonunda başarılı bulunan kursiyerlere sertifika verilmektedir. Bu kurs programlarından biri de yabancılar Türkçe öğretimi amacıyla açılan “Yabancılar İçin Türkçe” ve “Yabancılar Türkçe Öğretimi” kurslarıdır. Bu kurslarda kursiyerlere usta öğreticiler tarafından Türkçe kursları verilmektedir.

Alan yazınında halk eğitimi merkezlerinde verilen yabancılar Türkçe öğretmeye yönelik kurslarla ilgili; Türkiye’de halk eğitimi merkezlerinde açılan yabancı dil kursları (Doğan, 2017); Yaygın eğitim kurumlarında yabancılar Türkçe öğreten öğretmenlerin ‘yabancı diller Türkçe A1 seviyesi kurs programını’ uygulama süreci (Erdoğan, 2019; Erdoğan & Kana, 2019); Türkçenin ikinci dil olarak öğretimi kapsamında halk eğitimi merkezi kurslarının karşılaştırmalı incelenmesi (Garip, 2023); mülteci ve sığınmacı yetişkinlere sunulan Türkçe dil öğretiminin halk eğitimi merkezi öğretmenleri tarafından değerlendirilmesi (Trabzon örneği) (Gözübüyük Tamer, 2020); Halk eğitimi merkezlerinde yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde karşılaşılan problemlere dair öğretmen görüşleri: Ankara örneği (Gül, 2019); Halk eğitimi merkezlerinde Araplara Türkçe konuşma öğretiminde yöntem ve teknikler: Ankara Keçiören halk eğitimi merkezi örnekleme (Oktay, 2017) konularında çalışmalar

olduğu saptanmıştır. Halk eğitimi merkezlerinde açılan bu kurslar ve verilen eğitimler hakkında çok daha fazla yayın yapılması gerektiği düşünülmektedir.

1. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, yabancılara Türkçe öğretiminde halk eğitimi merkezlerinin rolünün tespit edilmesidir. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

1. Yabancılara Türkçe eğitimiyle ilgili açılan kursların ilçelere, seviyelere ve yıllara göre dağılımı nasıldır?
2. Türkçe kurslarına katılan yabancı uyruklulara ilişkin bilgiler (cinsiyet, sayı, uyruk) nelerdir?
3. Bu kurslara kaydolun kursiyerlerin kurs sonunda sertifika alma durumlarına ilişkin dağılım nasıldır?

2. Yöntem

2.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırma, yabancılara Türkçe öğretiminde halk eğitimi merkezlerinin rolünün tespit edilmesinin amaçlandığı nitel bir araştırmadır. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden biri olan doküman incelemesi kullanılmıştır. Sak ve diğerleri (2021, s. 228) tarafından “araştırma verilerinin birincil kaynağı olarak çeşitli dokümanların toplanması, gözden geçirilmesi, sorgulanması ve analizi” olarak tanımlanan doküman incelemesi ile elde edilen veriler doküman analizi ile çözümlenmiştir.

2.2. İncelenen Kurumlar

İncelenen halk eğitimi merkezleri, Tablo 1’de belirtilmiştir.

Tablo 1

Samsun’da Bulunan Halk Eğitimi Merkezleri

Sıra	Kurum Adı
1	Alaçam Halk Eğitimi Merkezi
2	Asarcık Halk Eğitimi Merkezi
3	Atakum Halk Eğitimi Merkezi
4	Samsun Ayvacık Halk Eğitimi Merkezi
5	Bafra Halk Eğitimi Merkezi
6	Canik Halk Eğitimi Merkezi
7	Çarşamba Halk Eğitimi Merkezi
8	Havza Halk Eğitimi Merkezi
9	İlkadım Halk Eğitimi Merkezi
10	Kavak Halk Eğitimi Merkezi
11	Lâdik Halk Eğitimi Merkezi
12	Ondokuzmayıs Halk Eğitimi Merkezi
13	Salıpazarı Halk Eğitimi Merkezi
14	Tekkeköy Halk Eğitimi Merkezi
15	Terme Halk Eğitimi Merkezi
16	Vezirköprü Halk Eğitimi Merkezi
17	Yakakent Halk Eğitimi Merkezi

2.3. Verilerin Toplanması ve Analizi

Bu araştırma kapsamındaki halk eğitimi merkezleri tarafından açılan kurslara ilişkin veriler, Samsun İl Millî Eğitim Müdürlüğü Hayat Boyu Öğrenme Şube Müdürlüğünden; 25/11/2022, 03/10/2023 ve son olarak da 27/01/2025 tarihinde dijital ortamda (mail olarak) alınmıştır.

Çalışmada veri analizi olarak doküman analizi tercih edilmiştir. Doküman analizinin bir başka özelliği de kategorilerin sayısal verilerle yorumlanmasına olanak sağlamasıdır (Kıral, 2020). Bu çalışmada da halk eğitimi merkezlerine yönelik bilgiler sayısal verilerle desteklenip yorumlandığından doküman analizi kullanılmıştır.

Verilerin analizinde uzmanlar arası görüş birliğine ulaşılması hedeflenmiştir. Bunu gerçekleştirmek için de ham hâldeki veriler, araştırma amacına uygun olarak hem araştırmacı hem de 2 alan uzmanı tarafından analiz edilmiştir. Veriler analiz edilirken Miles ve Huberman (1994) güvenilirlik formülü: $\text{Güvenirlik} = \frac{\text{Görüş Birliği}}{(\text{Görüş Birliği} + \text{Görüş Ayrılığı})}$ kullanılmıştır. Bu formüle göre araştırmacı ve alan uzmanları arasındaki uyum; %100 olarak tespit edilmiştir. Buradan hareketle araştırma verilerinin analiz sürecinin sağlıklı bir şekilde yürütüldüğü söylenebilir.

3. Bulgular

Araştırmanın amacından hareketle belirlenen 3 araştırma sorusuna ilişkin bulgulara aşağıda yer verilmiştir.

3.1. Yabancılar Türkçe Öğretimiyle İlgili Açılan Kurslara Yönelik Bulgular

Yabancılar Türkçe öğretimiyle ilgili kurslara ilişkin bilgiler aşağıda verilmiştir.

Tablo 2

Yabancılar Türkçe Öğretimiyle İlgili Kurs Açılan Halk Eğitimi Merkezleri

Sıra	Halk Eğitimi Merkezi
1	Atakum Halk Eğitimi Merkezi
2	Bafra Halk Eğitimi Merkezi
3	Canık Halk Eğitimi Merkezi
4	İlkadım Halk Eğitimi Merkezi
5	Kavak Halk Eğitimi Merkezi
6	Ondokuzmayıs Halk Eğitimi Merkezi
7	Tekkeköy Halk Eğitimi Merkezi
8	Terme Halk Eğitimi Merkezi
9	Vezirköprü Halk Eğitimi Merkezi

Tablo 2’de görüldüğü üzere 17 halk eğitimi merkezinin 9’unda yabancılar Türkçe öğretimiyle ilgili kurslar açıldığı tespit edilmiştir.

Tablo 3

Halk Eğitimi Merkezlerinde Açılan Kurslara İlişkin Bilgiler

Sıra	Kurs Adı
1	Yabancılar İçin Türkçe Seviye A1
2	Yabancılar İçin Türkçe Seviye A2
3	Yabancılar İçin Türkçe Seviye B1
4	Yabancılar Türkçe Öğretimi (6-12 Yaş) 1. Seviye

5	Yabancılara Türkçe Öğretimi (6-12 Yaş) 2. Seviye
6	Yabancılara Türkçe Öğretimi (6-12 Yaş) 3. Seviye
7	Yabancılara Türkçe Öğretimi (13-17 Yaş) 1. Seviye
8	Yabancılara Türkçe Öğretimi (13-17 Yaş) 2. Seviye

Tablo 3'te belirtildiği üzere halk eğitimi merkezlerinde “Yabancılar İçin Türkçe”, “Yabancılara Türkçe Öğretimi (6-12 Yaş)” ve “Yabancılara Türkçe Öğretimi (13-17 Yaş)” adında 3 kurs açılmıştır. Bu kurslardan birincisi; A1, A2 ve B1 seviyesindedir. İkincisi (6-12 Yaş) 1. Seviye, (6-12 Yaş) 2. Seviye, (6-12 Yaş) 3. Seviye; üçüncüsü ise (13-17 Yaş) 1. Seviye, (13-17 Yaş) 2. Seviye şeklindedir. Her ne kadar isimleri farklı olsa da bu kursların amacı, yabancılara Türkçe öğretilmesidir.

Tablo 4

Yabancılar İçin Türkçe Seviye A1 Kursunun İlçe ve Yıllara Göre Dağılımı

Sıra	Yıl	İlçe Adı	Sıra	Yıl	İlçe Adı
1	2014	Atakum	25	2020	Bafra
2	2014	İlkadım	26	2020	Canik
3	2015	Atakum	27	2020	İlkadım
4	2015	Canik	28	2021	Atakum
5	2015	İlkadım	29	2021	Bafra
6	2016	Atakum	30	2021	Canik
7	2016	Canik	31	2021	İlkadım
8	2016	İlkadım	32	2022	Atakum
9	2016	Tekkeköy	33	2022	Bafra
10	2016	Terme	34	2022	Canik
11	2017	Atakum	35	2022	İlkadım
12	2017	Canik	36	2022	Tekkeköy
13	2017	İlkadım	37	2022	Ondokuzmayıs
14	2018	Atakum	38	2023	Atakum
15	2018	Bafra	39	2023	Bafra
16	2018	Canik	40	2023	Canik
17	2018	İlkadım	41	2023	İlkadım
18	2018	Ondokuzmayıs	42	2023	Terme
19	2018	Vezirköprü	43	2023	Ondokuzmayıs
20	2019	Atakum	44	2024	Atakum
21	2019	Bafra	45	2024	Canik
22	2019	Canik	46	2024	İlkadım
23	2019	İlkadım	47	2024	Kavak
24	2020	Atakum	48	2024	Tekkeköy

Tablo 4'te görüldüğü üzere Yabancılar İçin Türkçe Seviye A1 adlı kurs, 2014-2024 yılları arasında 9 farklı ilçe halk eğitimi merkezinde açılmıştır.

Tablo 5

Yabancılar İçin Türkçe Seviye A2 Kursunun İlçe ve Yıllara Göre Dağılımı

Sıra	Yıl	İlçe Adı	Sıra	Yıl	İlçe Adı
1	2016	Atakum	17	2021	Canik
2	2016	İlkadım	18	2021	İlkadım
3	2017	Atakum	19	2022	Atakum
4	2017	Canik	20	2022	Bafra
5	2017	İlkadım	21	2022	İlkadım
6	2018	Atakum	22	2022	Tekkeköy

7	2018	Canik	23	2023	Atakum
8	2018	İlkadım	24	2023	Bafra
9	2019	Atakum	25	2023	Canik
10	2019	Canik	26	2023	İlkadım
11	2019	İlkadım	27	2023	Terme
12	2020	Atakum	28	2023	Ondokuzmayıs
13	2020	Bafra	29	2024	Atakum
14	2020	Canik	30	2024	Bafra
15	2020	İlkadım	31	2024	Canik
16	2021	Atakum	32	2024	İlkadım

Tablo 5'te görüldüğü üzere Yabancılar İçin Türkçe Seviye A2 adlı kurs, 2016-2024 yılları arasında 7 farklı ilçe halk eğitimi merkezinde açılmıştır.

Tablo 6

Yabancılar İçin Türkçe Seviye B1 Kursunun İlçe ve Yıllara Göre Dağılımı

Sıra	Yıl	İlçe Adı	Sıra	Yıl	İlçe Adı
1	2017	Atakum	11	2022	İlkadım
2	2018	Atakum	12	2023	Atakum
3	2018	İlkadım	13	2023	Bafra
4	2019	Atakum	14	2023	Canik
5	2019	İlkadım	15	2023	İlkadım
6	2020	Atakum	16	2023	Tekkeköy
7	2020	Canik	17	2024	Atakum
8	2020	İlkadım	18	2024	Canik
9	2022	Atakum	19	2024	İlkadım
10	2022	Bafra			

Tablo 6'da görüldüğü üzere Yabancılar İçin Türkçe Seviye B1 adlı kurs, 2017-2024 yılları arasında 5 farklı ilçe halk eğitimi merkezinde açılmıştır.

Tablo 7

Yabancılar Türkçe Öğretimi (6-12 Yaş) 1. Seviye Kursunun İlçe ve Yıllara Göre Dağılımı

Sıra	Yıl	İlçe Adı	Sıra	Yıl	İlçe Adı
1	2017	Atakum	9	2019	İlkadım
2	2017	Canik	10	2019	Ondokuzmayıs
3	2017	İlkadım	11	2020	Atakum
4	2018	Atakum	12	2021	Atakum
5	2018	Canik	13	2021	Tekkeköy
6	2018	İlkadım	14	2022	Tekkeköy
7	2019	Atakum	15	2024	İlkadım
8	2019	Canik			

Tablo 7'de görüldüğü üzere Yabancılar Türkçe Öğretimi (6-12 Yaş) 1. Seviye adlı kurs, 2017-2024 yıllarında arasında 5 farklı ilçe halk eğitimi merkezinde açılmıştır.

Tablo 8

Yabancılar Türkçe Öğretimi (6-12 Yaş) 2. Seviye Kursunun İlçe ve Yıllara Göre Dağılımı

Sıra	Yıl	İlçe Adı	Sıra	Yıl	İlçe Adı
1	2017	Canik	7	2019	Canik
2	2017	İlkadım	8	2019	İlkadım

3	2018	Atakum	9	2020	Atakum
4	2018	Canik	10	2022	Tekkeköy
5	2018	İlkadım	11	2023	Tekkeköy
6	2019	Atakum			

Tablo 8’de görüldüğü üzere Yabancılar Türkçe Öğretimi (6-12 Yaş) 2. Seviye adlı kurs, 2017-2023 yılları arasında 4 farklı ilçe halk eğitimi merkezinde açılmıştır.

Tablo 9

Yabancılar Türkçe Öğretimi (6-12 Yaş) 3. Seviye Kursunun İlçe ve Yıllara Göre Dağılımı

Sıra	Yıl	İlçe Adı	Sıra	Yıl	İlçe Adı
1	2019	Atakum	2	2023	Tekkeköy

Tablo 9’da görüldüğü üzere Yabancılar Türkçe Öğretimi (6-12 Yaş) 3. Seviye adlı kurs, 2019 ve 2023 yıllarında 2 farklı ilçe halk eğitimi merkezinde açılmıştır.

Tablo 10

Yabancılar Türkçe Öğretimi (13-17 Yaş) 1. Seviye Kursunun İlçe ve Yıllara Göre Dağılımı

Sıra	Yıl	İlçe Adı	Sıra	Yıl	İlçe Adı
1	2017	Canik	8	2019	İlkadım
2	2017	İlkadım	9	2020	Atakum
3	2018	Atakum	10	2021	Atakum
4	2018	Canik	11	2022	Atakum
5	2018	İlkadım	12	2022	Canik
6	2018	Vezirköprü	13	2023	Kavak
7	2019	Atakum	14	2024	Kavak

Tablo 10’da görüldüğü üzere Yabancılar Türkçe Öğretimi (13-17 Yaş) 1. Seviye adlı kurs, 2017-2024 yılları arasında 5 farklı ilçe halk eğitimi merkezinde açılmıştır.

Tablo 11

Yabancılar Türkçe Öğretimi (13-17 Yaş) 2. Seviye Kursunun İlçe ve Yıllara Göre Dağılımı

Sıra	Yıl	İlçe Adı	Sıra	Yıl	İlçe Adı
1	2018	Canik	4	2020	Atakum
2	2018	İlkadım	5	2024	Kavak
3	2019	İlkadım			

Tablo 11’de görüldüğü üzere Yabancılar Türkçe Öğretimi (13-17 Yaş) 2. Seviye adlı kurs, 2018-2024 yılları arasında 4 farklı ilçe halk eğitimi merkezinde açılmıştır.

3.2. Yabancılar Türkçe Öğretimiyle İlgili Kurslara Katılanlara Yönelik Bulgular

Yabancılar Türkçe öğretimiyle ilgili kurslara katılan kursiyerlere ilişkin bilgiler, aşağıda verilmiştir.

Tablo 12

Kursiyerlerin İlçelere Göre Dağılımı

Sıra	İlçe	Erkek (f)	Yüzde	Kadın (f)	Yüzde	Toplam	Yüzde (İlçe)
1	Atakum	2.601	46,28	3.019	53,72	5.620	34,14
2	Bafra	17	25,37	50	74,63	67	0,41

3	Canik	438	27,38	1.162	72,62	1.600	9,72
4	İlkadım	3.436	38,78	5.425	61,22	8.861	53,82
5	Kavak	22	100,00	0	0,00	22	0,13
6	Ondokuzmayıs	37	49,33	38	50,67	75	0,46
7	Tekkeköy	49	32,45	102	67,55	151	0,92
8	Terme	11	23,91	35	76,09	46	0,28
9	Vezirköprü	12	57,14	9	42,86	21	0,12
Toplam		6.623	40,23	9.840	59,77	16.463	100

Tablo 12’de görüldüğü üzere kursiyerlerin %59,77’si (f=9.840) kadın, %40,23’ü (f=6.623) erkektir. Yabancılar Türkçe öğretimiyle ilgili kurslara katılan kursiyerlerin yarıdan fazlası (%53,82) İlkadım İlçe Halk Eğitimi bünyesinde açılan kurslara katılmıştır. En az kursiyer katılan ilçe ise 21 kursiyer ile Vezirköprü olmuştur. Kursiyerlerin %98,60’ı Samsun’un merkez ilçeleri olan Atakum, Canik, İlkadım ve Tekkeköy ilçelerindeki halk eğitimi merkezlerinde Türkçe kurslarına katılmıştır.

Tablo 13

Sertifika Alan Kursiyerlerin Cinsiyet ve İlçelere Göre Dağılımı

Sıra	İlçe	Erkek	Yüzde	Kadın	Yüzde	Toplam	Yüzde (İlçe)
1	Atakum	1.480	46,16	1.726	53,84	3.206	40,33
2	Bafra	4	18,18	18	81,82	22	0,28
3	Canik	260	29,89	610	70,11	870	10,94
4	İlkadım	1.392	37,30	2.340	62,70	3.732	46,94
5	Kavak	14	100,00	0	0,00	14	0,18
6	Ondokuzmayıs	29	82,86	6	17,14	35	0,44
7	Tekkeköy	12	30,00	28	70,00	40	0,50
8	Terme	5	25,00	15	75,00	20	0,25
9	Vezirköprü	5	45,45	6	54,55	11	0,14
Toplam		3.201	40,26	4.749	59,74	7.950	100,00

Tablo 13’te görüldüğü üzere sertifika alan kursiyerlerin %46,94’ü (f=3.732) İlkadım ilçesinde kursa katılmıştır.

Tablo 14

Sertifika Alamayan Kursiyerlerin Cinsiyet ve İlçelere Göre Dağılımı

Sıra	İlçe	Erkek	Yüzde	Kadın	Yüzde	Toplam	Yüzde (İlçe)
1	Atakum	1.121	46,44	1.293	53,56	2.414	28,36
2	Bafra	13	28,89	32	71,11	45	0,53
3	Canik	178	24,38	552	75,62	730	8,58
4	İlkadım	2.044	39,85	3.085	60,15	5.129	60,25
5	Kavak	8	100,00	0	0,00	8	0,09
6	Ondokuzmayıs	8	20,00	32	80,00	40	0,47
7	Tekkeköy	37	33,33	74	66,67	111	1,30
8	Terme	6	23,08	20	76,92	26	0,30
9	Vezirköprü	7	70,00	3	30,00	10	0,12
Toplam		3.422	40,20	5.091	59,80	8.513	100,00

Tablo 14’te görüldüğü üzere sertifika alamayan kursiyerlerin %60,25’i (f=3.732) İlkadım ilçesinde kursa katılmıştır.

Tablo 15
Kursiyerlerin Uyruklarına Göre Dağılımı

Sıra	Uyruk*	Erkek	Yüzde	Kadın	Yüzde	Toplam	Yüzde
1	Iraklı	5.001	42,42	6.789	57,58	11.790	71,628
2	Suriyeli	844	32,62	1.743	67,38	2.587	15,716
3	Afgan	315	36,17	556	63,83	871	5,291
4	İranlı	84	33,73	165	66,27	249	1,512
5	Rus	45	34,62	85	65,38	130	0,789
6	Mısırlı	58	44,96	71	55,04	129	0,783
7	Ürdünlü	41	38,68	65	61,32	106	0,643
8	Somalili	32	44,44	40	55,56	72	0,437
9	Endonezyalı	36	66,67	18	33,33	54	0,328
10	Faşlı	2	3,77	51	96,23	53	0,321
11	Filistinli	23	52,27	21	47,73	44	0,267
12	Ukraynalı	3	7,69	36	92,31	39	0,236
13	Yemenli	18	50,00	18	50,00	36	0,218
14	Cezayirli	6	18,75	26	81,25	32	0,194
15	Çinli	20	68,97	9	31,03	29	0,176
16	Kazak	4	19,05	17	80,95	21	0,127
17	Azerbaycan	4	25,00	12	75,00	16	0,097
18	Kırgız	7	43,75	9	56,25	16	0,097
19	Sudanlı	6	37,50	10	62,50	16	0,097
20	Gürcü	4	30,77	9	69,23	13	0,078
21	Tunuslu	0	0,00	13	100,00	13	0,078
22	Özbek	7	87,50	1	12,50	8	0,049
23	Moğol	7	100,00	0	0,00	7	0,042
24	Pakistanlı	4	57,14	3	42,86	7	0,042
25	Eritreli	0	0,00	6	100,00	6	0,036
26	Filipinli	0	0,00	6	100,00	6	0,036
27	Gine-Bisaulu	4	66,67	2	33,33	6	0,036
28	İngiliz	1	16,67	5	83,33	6	0,036
29	İsveçli	3	50,00	3	50,00	6	0,036
30	Lübnanlı	2	33,33	4	66,67	6	0,036
31	Malezyalı	6	100,00	0	0,00	6	0,036
32	Amerikalı	1	20,00	4	80,00	5	0,030
33	Arnavut	0	0,00	5	100,00	5	0,030
34	Etiyopyalı	3	60,00	2	40,00	5	0,030
35	Kongolu	5	100,00	0	0,00	5	0,030
36	Kosovalı	5	100,00	0	0,00	5	0,030
37	Belaruslu	0	0,00	4	100,00	4	0,024
38	Kanadalı	1	25,00	3	75,00	4	0,024
39	Taylandlı	0	0,00	4	100,00	4	0,024
40	Beninli	3	100,00	0	0,00	3	0,018
41	Brezilyalı	1	33,33	2	66,67	3	0,018
42	İspanyol	3	100,00	0	0,00	3	0,018
43	Türkmen	1	33,33	2	66,67	3	0,018
44	Yeni Zelandalı	0	0,00	3	100,00	3	0,018
45	D. Kongolu	2	100,00	0	0,00	2	0,013
46	Gineli	2	100,00	0	0,00	2	0,013
47	Meksikalı	0	0,00	2	100,00	2	0,013
48	Moldovalı	0	0,00	2	100,00	2	0,013
49	Perulu	0	0,00	2	100,00	2	0,013

* Samsun İl Millî Eğitim Müdürlüğünden alınan verilerde uyruk bölümünde devletlerin isimleri kısaltılmış olarak verilmiştir. Ülke adları, Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığının (2022) web sitesinden eklenmiştir.

50	Suudi	1	50,00	1	50,00	2	0,013
51	Alman	0	0,00	1	100,00	1	0,007
52	Bolivyalı	0	0,00	1	100,00	1	0,007
53	Hırvat	0	0,00	1	100,00	1	0,007
54	Hollandalı	0	0,00	1	100,00	1	0,007
55	Kamerunlu	1	100,00	0	0,00	1	0,007
56	Kenyalı	0	0,00	1	100,00	1	0,007
57	Kolombiyalı	0	0,00	1	100,00	1	0,007
58	Kuveytli	0	0,00	1	100,00	1	0,007
59	Leton	0	0,00	1	100,00	1	0,007
60	Madagaskarlı	1	100,00	0	0,00	1	0,007
61	Makedonyalı	1	100,00	0	0,00	1	0,007
62	Malavili	1	100,00	0	0,00	1	0,007
63	Malili	1	100,00	0	0,00	1	0,007
64	Nijerli	1	100,00	0	0,00	1	0,007
65	Nijeryalı	1	100,00	0	0,00	1	0,007
66	Ruandalı	1	100,00	0	0,00	1	0,007
Toplam		6.623	40,24	9.837	59,76	16.460	100,00

Tablo 15'te görüldüğü üzere Türkçe öğrenmek amacıyla kursa kaydolun 66 farklı uyruktan kursiyer bulunmaktadır. Toplam 16.460 kursiyerin; 9.837'si (%59,76) kadın, 6.623'ü (%40,24) erkektir. Kursiyerlerin; %71,63'ü (f=11.790) Iraklı, %15,72'si (f=2.587) Suriyeli ve %5,29'u (f=871) Afgan'dır.

3.3. Yabancılar Türkçe Öğretimiyle İlgili Açılan Kurslardan Sertifika Alan Kursiyerlere Yönelik Bulgular

Halk eğitimi merkezlerinde açılan yabancılar Türkçe öğretimiyle ilgili kurslara kaydolun ve kurs sonunda sertifika alan kursiyerlere ilişkin bilgilere aşağıda yer verilmiştir.

Tablo 16

Sertifika Alan Kursiyerlerin Uyruklarına Göre Dağılımı

Sıra	Uyruk	Erkek	Yüzde	Kadın	Yüzde	Toplam	Yüzde
1	Iraklı	2.357	42,29	3.217	57,71	5.574	70,113
2	Suriyeli	465	35,15	858	64,85	1.323	16,641
3	Afgan	132	33,42	263	66,58	395	4,968
4	İranlı	41	33,33	82	66,67	123	1,547
5	Rus	21	31,34	46	68,66	67	0,842
6	Mısırlı	28	43,08	37	56,92	65	0,817
7	Ürdünlü	24	39,34	37	60,66	61	0,767
8	Somalili	19	35,85	34	64,15	53	0,666
9	Ukraynalı	2	6,90	27	93,10	29	0,364
10	Çinli	18	66,67	9	33,33	27	0,339
11	Endonezyalı	17	62,96	10	37,04	27	0,339
12	Filistinli	13	52,00	12	48,00	25	0,314
13	Faslı	0	0,00	22	100,00	22	0,276
14	Yemenli	11	55,00	9	45,00	20	0,251
15	Cezayirli	2	14,29	12	85,71	14	0,176
16	Sudanlı	2	20,00	8	80,00	10	0,125
17	Kazak	1	11,11	8	88,89	9	0,113
18	Kırgız	4	44,44	5	55,56	9	0,113
19	Tunuslu	0	0,00	8	100,00	8	0,100
20	Azerbaycan	1	16,67	5	83,33	6	0,076
21	Özbek	6	100,00	0	0,00	6	0,076

22	Gürcü	3	60,00	2	40,00	5	0,063
23	İngiliz	0	0,00	5	100,00	5	0,063
24	Kongolu	4	100,00	0	0,00	4	0,050
25	Amerikalı	0	0,00	3	100,00	3	0,037
26	Belaruslu	0	0,00	3	100,00	3	0,037
27	Eritreli	0	0,00	3	100,00	3	0,037
28	Gine-Bisaulu	3	100,00	0	0,00	3	0,037
29	İsveçli	1	33,33	2	66,67	3	0,037
30	Kanadalı	0	0,00	3	100,00	3	0,037
31	Malezyalı	3	100,00	0	0,00	3	0,037
32	Moğol	3	100,00	0	0,00	3	0,037
33	Pakistanlı	2	66,67	1	33,33	3	0,037
34	Arnavut	0	0,00	2	100,00	2	0,026
35	Beninli	2	100,00	0	0,00	2	0,026
36	Filipinli	0	0,00	2	100,00	2	0,026
37	Gineli	2	100,00	0	0,00	2	0,026
38	Kosovalı	2	100,00	0	0,00	2	0,026
39	Lübnanlı	1	50,00	1	50,00	2	0,026
40	Meksikalı	0	0,00	2	100,00	2	0,026
41	Moldovalı	0	0,00	2	100,00	2	0,026
42	Suudi	1	50,00	1	50,00	2	0,026
43	Bolivyalı	0	0,00	1	100,00	1	0,013
44	Brezilyalı	1	100,00	0	0,00	1	0,013
45	D. Kongolu	1	100,00	0	0,00	1	0,013
46	Etiyopyalı	1	100,00	0	0,00	1	0,013
47	Hırvat	0	0,00	1	100,00	1	0,013
48	Hollandalı	0	0,00	1	100,00	1	0,013
49	Kolombiyalı	0	0,00	1	100,00	1	0,013
50	Leton	0	0,00	1	100,00	1	0,013
51	Madagaskarlı	1	100,00	0	0,00	1	0,013
52	Makedonyalı	1	100,00	0	0,00	1	0,013
53	Malavili	1	100,00	0	0,00	1	0,013
54	Nijerli	1	100,00	0	0,00	1	0,013
55	Nijeryalı	1	100,00	0	0,00	1	0,013
56	Perulu	0	0,00	1	100,00	1	0,013
57	Ruandalı	1	100,00	0	0,00	1	0,013
58	Taylandlı	0	0,00	1	100,00	1	0,013
59	Türkmen	1	100,00	0	0,00	1	0,013
60	Yeni Zelandalı	0	0,00	1	100,00	1	0,013
Toplam		3.201	40,26	4.749	59,74	7.950	100

Tablo 16’da görüldüğü üzere kurs sonunda sertifika alan 60 farklı uyruktan toplam 7.950 kursiyer bulunmaktadır. Alman, İspanyol, Kamerunlu, Kenyalı, Kuveytli ve Malili kursiyerler kurs sonucunda sertifika alamamıştır.

Kurs sonunda sertifika alan 7.950 kursiyerin; %59,74’ü (f=4.749) kadın, %40,26’sı (f=40,26) erkektir. Tablo 15’teki bilgiler ile Tablo 16’daki bilgiler kursiyer cinsiyetleri açısından karşılaştırıldığında kurslara katılım oranları (kadın: %59,76; erkek: (%40,24) ile sertifika alan (kadın: %59,74; erkek: % 40,26) oranlarının birbirine oldukça yakın olduğu görülmektedir.

Sonuç ve Öneriler

Bu çalışmada, yabancılara Türkçe öğretiminde halk eğitimi merkezlerinin rolünü tespit etmek amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda Samsun örneği seçilerek 17 ilçede bulunan halk

eğitimi merkezlerinde yabancılar Türkçe öğretmek amacıyla açılan kurslar ve bu kurslara katılan kursiyerler üzerinden çıkarımlarda bulunulmaya çalışılmıştır.

Yabancılar Türkçe öğretmek amacıyla 8 farklı kurs, toplam 9 halk eğitimi merkezi bünyesinde açılmıştır. Samsun'daki halk eğitimi merkezlerinin yarıdan fazlasında ihtiyaca ve talebe istinaden yabancılar Türkçe öğretimiyle ilgili kurslar açıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Açılan kurs sayısı ve katılımcılar açısından değerlendirildiğinde bu kursların merkez ilçelerde (Atakum, Canik, İlkadım ve Tekkeköy) daha yoğun olduğu söylenebilir.

Yabancılar Türkçe öğretmek amacıyla Samsun'daki halk eğitimi merkezlerinde 2014 yılından beri kurslar açıldığı saptanmıştır. Bu kurslara 66 farklı uyruktan 9.837 kadın, 6.623 erkek olmak üzere toplam 16.460 kursiyer katılmıştır. Söz konusu kurslara katılan kadın sayısının fazla olması, erkeklerin daha çok iş hayatında olmalarıyla birlikte sosyal yaşama katılmada kadınlara göre kendilerini daha rahat hissetmeleri ile açıklanabilir. Nitekim (Kırbaçoğlu Kılıç ve Eyüp, 2011) geleneksel toplumlarda ev işleriyle ilgili sorumluluk ve görevlerin çoğunlukla kadınlara yüklendiğini ve bu ev hanımı rolünün kadından beklenen toplumsal bir rol olduğunu ifade etmektedir.

Söz konusu kurslara katılan kursiyerlerin 66 farklı uyruğa mensup (toplam 16.460 kişi) olduğu tespit edilmiştir. Samsun'un jeopolitik konumu, hava, kara, deniz ve demir yolu ulaşımının olması, iş olanaklarının Anadolu'daki diğer küçük şehirlere göre daha fazla olması gibi sebeplerin bu konuda etkili olabileceği düşünülmektedir. Her ne kadar 66 uyruktan kursiyer bulunsa da bunların bir kısmı (16 uyruktan sadece birer kişi bulunmaktadır.) sayıca çok azdır. Dolayısıyla kurs sonunda 6 uyruktan sertifika alan olmamıştır. Kursiyerlerin %90'dan fazlası üç uyruğa (Iraklı (%71,63), Suriyeli (%15,72), Afgan (%5,29)) mensuptur.

Bu kurslar sonucunda; erkek kursiyerlerden 3.201'i (%48,33), kadın kursiyerlerden 4.749'u (%48,28) sertifika almıştır. Kadın kursiyerler kurslara erkeklere göre daha fazla katılım gösterse de oran açısından değerlendirildiğinde sertifika alanlar açısından cinsiyete bağlı olarak bir farklılık oluşmadığı söylenebilir. Bu kurslara katılan 16.460 kursiyerin yarıdan fazlası (%51,70) sertifika alamamıştır.

Halk eğitimi merkezlerinde açılan kurslarda kurs sonundaki sınava girebilmek ve başarılı olunması durumunda sertifika alabilmek için kurslara devam zorunluluğu bulunmaktadır. Gül (2019) araştırmasında halk eğitimi merkezlerinde yabancı dil olarak Türkçe öğrenen kursiyerlerin yarıdan fazlasının kurslara devam etmediği sonucuna ulaşmıştır.

Araştırmanın sonuçları genel olarak değerlendirildiğinde ise yabancılar Türkçe öğretmek amacıyla halk eğitimi merkezlerinde yıllara bağlı olarak çeşitli kursların açıldığı ve bu kurslara çok sayıda kişinin katıldığı söylenebilir. Bu konuda daha çok üniversitelerin Türkçe öğretimi merkezlerinde açılan kursların ve özel kursların olduğu bilinmesine karşın halk eğitimi merkezlerinin de bu konuda etkin bir rol oynadığı ileri sürülebilir.

Araştırmada ulaşılan sonuçlardan hareketle aşağıdaki önerilerde bulunulabilir:

- Daha sonra hazırlanacak araştırmalarda diğer illerdeki halk eğitimi merkezlerinin yabancılar yönelik açtıkları kurslar incelenebilir.

- Kursiyerlerin yarısından fazlası sertifika alamamıştır. Kursiyerlerin başarısız olması veya kurslara devam etmemesinin nedenleri araştırılabilir.

Kaynakça

- Biçer, N. (2012). Hunlardan günümüze yabancılara Türkçe öğretimi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 1(4), 107-133.
- Çelik, M. E. (2021). Düzenleyen görüşlerinden hareketle yabancılara Türkçe öğretimi sertifika programlarının incelenmesi. *Karadeniz Araştırmaları*, 18(70), 469-485.
- Doğan, N. (2017). *Türkiye'de halk eğitimi merkezlerinde açılan yabancı dil kursları ve kursiyerlerine ilişkin bir çözümleme*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Ankara Üniversitesi.
- Erdoğan, D. (2019). *Yaygın eğitim kurumlarında yabancılara Türkçe öğreten öğretmenlerin 'yabancı diller Türkçe A1 seviyesi kurs programını' uygulama süreci*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Çanakkale 18 Mart Üniversitesi.
- Erdoğan, D. ve Kana, F. (2019). Yaygın eğitim kurumlarında yabancılara Türkçe öğreten öğretmenlerin 'yabancı diller Türkçe A1 seviyesi kurs programını' uygulama süreci. *International Journal of Languages' Education*, 7(4), 49-74.
- Garip, S. (2023). Türkçenin ikinci dil olarak öğretimi kapsamında halk eğitimi merkezi kurslarının karşılaştırmalı incelenmesi. *Muş Alparslan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(2), 121-136. <https://doi.org/10.60107/maunef.1287282>
- Gözübüyük Tamer, M. (2020). Mülteci ve sığınmacı yetişkinlere sunulan Türkçe dil öğretiminin halk eğitim merkezi öğretmenleri tarafından değerlendirilmesi (Trabzon örneği). *Karadeniz Araştırmaları*, 17(65), 97-115.
- Gül, A. (2019). *Halk eğitimi merkezlerinde yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde karşılaşılan problemlere dair öğretmen görüşleri: Ankara örneği*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi.
- İşman, A. (2011). *Uzaktan eğitim*. Pegem Akademi.
- Kıral, B. (2020). Nitel bir veri analizi yöntemi olarak doküman analizi. *Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(15), 170-189.
- Kırbaçoğlu Kılıç, L. ve Eyüp, B. (2011). İlköğretim Türkçe ders kitaplarında ortaya çıkan toplumsal cinsiyet rolleri üzerine bir inceleme. *Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 2(3), 129-148.
- Miles, M. B., & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: an expanded sourcebook* (Second edition). Sage Publications.
- Mutlu, H. H. & Gümüş, E. (2021). Akademik çalışmalara göre yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde karşılaşılan güncel sorunlar. *Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi*, 13(25), 829-853. <https://doi.org/10.38155/ksbd.884902>

- Oktaç, Z. (2017). Halk eğitim merkezlerinde Araplara Türkçe konuşma öğretiminde yöntem ve teknikler: Ankara Keçiören halk eğitim merkezi örnekleme. *Journal of Turkish Studies*, 12(34), 297-305.
- Özkorkmaz, M. A. (2016). *Türkiye’de halk eğitim merkezi müdürlerinin yaşam boyu öğrenme yeterlik algıları*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Sakarya Üniversitesi.
- PIKTES. (2025). Hakkımızda. Web: <https://piktes.gov.tr/cms/Home/Hakkimizda> adresinden 31 Ocak 2025 tarihinde alınmıştır.
- Sak, R., Şahin Sak, İ. T., Öneren Şendil, Ç. ve Nas, E. (2021). Bir araştırma yöntemi olarak doküman analizi. *Kocaeli Üniversitesi Eğitim Dergisi*, 4(1), 227 - 250.
- Tiryaki, E. N. (2013). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yazma eğitimi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 1(1), 38-44.
- Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı (2022). Ülke isimleri ve tanımları listesi. Web: [https://www.mfa.gov.tr/data/Terminoloji/dunya-ulkelerinin-resmi-isimleri-ve-sifatlarinin-yazimi-\(turkce-ingilizce\)-2022.pdf](https://www.mfa.gov.tr/data/Terminoloji/dunya-ulkelerinin-resmi-isimleri-ve-sifatlarinin-yazimi-(turkce-ingilizce)-2022.pdf) adresinden 25 Ocak 2025 tarihinde alınmıştır.
- Türkoğlu, A. ve Uça, S. (2011). Türkiye’de halk eğitimi: tarihsel gelişimi, sorunları ve çözüm önerileri. *Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2(2), 48-62.

Araştırmacıların Makaleye Katkı Oranı Beyanı:

1. yazar katkı oranı: %100

Çıkar Çatışması Beyanı:

Herhangi bir çıkar çatışması yoktur.

Finansal Destek veya Teşekkür Beyanı:

Bu çalışma için herhangi bir kurumdan finansal destek alınmamıştır.

Etik Kurul Onayı:

Araştırma etik kurul izni gerektirmemektedir.

Extended Abstract

The objective of this study is to ascertain the role of public education centers in teaching Turkish to foreign learners, with a focus on the courses they have introduced. In recent years, significant advancements have been made in teaching Turkish to foreign learners. Postgraduate programs titled “Teaching Turkish as a Foreign Language” and similar have been introduced, and numerous theses on the subject are being produced within Turkish Education departments at various universities. Furthermore, universities are organizing symposiums, and numerous academic publications, including papers, books, and articles, are being produced in this field.

In accordance with the objective of the research, the following inquiries were addressed:

1. How are the Turkish language courses for foreigners distributed across districts and years?
2. What is the demographic profile (gender, number, nationality) of the trainees participating in Turkish courses for foreigners?
3. What is the distribution of those who enrolled in these courses and received certificates at the conclusion of the course?

This study adopts a qualitative research approach, with the objective of ascertaining the role of public education centers in teaching Turkish to foreigners. Document analysis, a qualitative research method, was employed in the study.

The data concerning the courses offered by public education centers within the scope of this research were obtained digitally (via email) on January 27, 2025, from Life Long Learning Branch Directorate of Samsun Provincial Directorate of National Education. The raw data were then subjected to analysis by the researcher and two field experts, in accordance with the research purpose. Following the analysis, the researchers found no deficiencies, and thus, the reporting process was initiated.

The analysis revealed that eight distinct courses were offered to instruct foreign Turkish learners: Turkish for Foreigners Level A1, Turkish for Foreigners Level A2, Turkish for Foreigners Level B1, Turkish Teaching to Foreigners (Ages 6–12) Level 1, Teaching Turkish to Foreigners (Ages 6–12) Level 2, Teaching Turkish to Foreigners (Ages 6–12) Level 3, Teaching Turkish to Foreigners (Ages 13–17) Level 1 and Teaching Turkish to Foreigners (Ages 13–17) Level 2. The following public education centers have been selected to host these courses: Atakum Public Education Center, Bafra Public Education Center, Canik Public Education Center, İlkadım Public Education Center, Kavak Public Education Center, Ondokuzmayıs Public Education Center, Tekkeköy Public Education Center, Terme Public Education Center, and Vezirköprü Public Education Center.

A survey of public education centers reveals the Turkish language courses for foreign learners have been offered since 2014. A total of 16,460 trainees from 66 different nationalities have attended the courses. Nationalities represented include, but are not limited to Afghans, Germans, Americans, Albanians, Azerbaijanis, Belarusians, Beninese, Bolivians, Brazilians,

Algerians, Chinese, Democratic Congolese, Indonesians, Eritreans, Ethiopian, Moroccan, Filipino, Palestinian, Guinean-Bissau, Guinean, Georgian, Croatian, Dutch, Iraqi, British, Iranian, Spanish, Swedish, Cameroonian, Canadian, Kazakh, Kenyan, Kyrgyz, Kyrgyz, Colombian, Congolese, Kosovar, Kuwaiti, Latvian, Lebanese, Madagascar, Macedonian, Malawian, Malaysian, Mexican, Egyptian, Mongolian, Moldovan, Niger, Nigerian, Uzbek. Among the participants, 9.837 were women and 6.623 were men.

Following the completion of the course, 60 trainees from 66 different nationalities were awarded certificates, while trainees from 6 nationalities (German, Spanish, Cameroonian, Kenyan, Kuwaiti, and Malian) did not receive certificates. The distribution of certificates by gender reveals that 3.201 male trainees (48.33%) and 4,749 female trainees (48.28%) were awarded certificates. While female trainees participated in the courses more than male trainees, no gender-based difference was observed in terms of the percentage of certificate recipients. Furthermore, it is noteworthy that more than two-thirds of the trainees who enrolled in the course to learn Turkish and subsequently received a certificate are from Iraq. Syrian, Afghan, and Iranian trainees constituted the next largest groups to receive certificates, respectively.

A survey of 16.460 trainees attending these courses revealed that more than half (51.70%) did not receive a certificate upon completion. The Provincial Directorate of National Education in Samsun has cited two primary reasons for this outcome: first, the failure to attend the course in its entirety, and second, the failure to pass the final examination.

A comprehensive evaluation of the research findings reveals that a diverse array of Turkish courses has been taught in public education centers to foreign learners. While it is acknowledged that the majority of these courses are offered by Turkish language teaching centers at universities and private institutions, it is shown that public education centers also play an active role in this regard.

In light of research findings, the following recommendations are proposed:

- In subsequent studies, a comprehensive examination of the courses offered by public education centers in other provinces for foreigners can be conducted.
- Furthermore, it is noteworthy that more than half of the trainees did not receive a certificate. The underlying reasons for the trainees' failure or discontinuation of the courses can be investigated.